

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 268g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 8 alin. (2)
din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992

*(inegalitatea de tratament între antreprenori și funcționarii instituțiilor
publice la repararea prejudiciului cauzat)*

CHIȘINĂU
19 februarie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dnei Maria Arhir, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 22 decembrie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 februarie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „din buget, din ale cărui mijloace organele menționate se întrețin, sau” și „dacă acestea nu sunt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.” din articolul 8 alin. (2) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992, ridicată de dna Olga Ghirea, în dosarul nr. 3-3733/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dl judecător Victor Sîrbu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 22 decembrie 2023, dna Olga Ghirea a formulat o cerere de chemare în judecată față de Pretura sectorului Ciocana și Primăria municipiului Chișinău referitoare la anularea actului defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și repararea prejudiciului.

4. În cadrul examinării cauzei, la 6 noiembrie 2025, doamna Olga Ghirea a ridicat excepția de neconstituționalitate a următoarelor prevederi:

- cuvântul „licitație” din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006;
- sintagma „vânzarea terenului” din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308 din 25 iulie 1997;
- Legea pentru abrogarea unor acte legislative nr. 83 din 29 martie 2007;
- articolele 70 alin. (3), 71, 81 alin. (2) din Constituție;
- textele „din buget, din ale cărui mijloace organele menționate se întrețin, sau” și „dacă acestea nu sunt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul

conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.” din articolul 8 alin. (2) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992.

5. Printr-o încheiere din 16 decembrie 2025, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate doar în partea textelor „din buget, din ale cărui mijloace organele menționate se întrețin, sau” și „dacă acestea nu sunt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.” din articolul 8 alin. (2) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992 și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

[...]”

Articolul 47 Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

7. Prevederile relevante ale Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992 sunt următoarele:

Articolul 8 Statul și întreprinderea

„[...]

2. Guvernul, autoritățile administrației publice, precum și autoritățile administrației publice locale pot da dispoziții întreprinderilor numai în limitele competenței lor, stabilite de legislație.

Dacă, drept urmare a emiterii de către autoritatea administrației publice sau de către un alt organ a unui act ce nu corespunde competenței lui sau legislației se încalcă drepturile întreprinderii, acesta este în drept să apeleze la instanța judecătorească competentă pentru a se anula actul respectiv.

Pagubele, inclusiv profitul ratat, suportate de întreprindere ca urmare a îndeplinirii unor dispoziții date de autoritățile administrației publice și de alte organe sau de persoane cu funcții de răspundere ale acestor organe, care au încălcat drepturile întreprinderilor, precum și ca urmare a neîndeplinirii la nivelul convenit, de către aceste organe sau persoane cu funcții de răspundere, a obligațiilor lor față de întreprindere, prevăzute de legislația în vigoare,

urmează a fi reparate **din buget, din ale cărui mijloace organele menționate se întrețin, sau din mijloacele proprii, dacă acestea nu sînt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.**

Litigiile privind recuperarea pagubelor menționate se soluționează de către instanța judecătorească competentă.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

8. Autoarea excepției susține că persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător sunt discriminate în raport cu persoanele cu funcții de răspundere din cadrul autorităților și instituțiilor publice. În acest sens, autoarea remarcă că agenții economici răspund personal pentru prejudiciile cauzate consumatorilor, pe baza Legii privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, iar prejudiciile cauzate prin faptele persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul autorităților și instituțiilor publice urmează să fie încasate din bugetul public. Autoarea menționează că tratamentul diferențiat contravine articolelor 1, 2 și 6 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003.

9. Autoarea consideră că utilizarea resurselor bugetare pentru repararea prejudiciilor, pe baza normei contestate, reduce capacitatea statului de a asigura nivelul minim de protecție socială a altor persoane.

10. În acest sens, autoarea propune ca pagubele suportate de întreprinderi ca urmare a îndeplinirii unor dispoziții date de autoritățile administrației publice și de alte organe sau de persoane cu funcții de răspundere ale acestor organe, care au încălcat drepturile întreprinderilor, precum și ca urmare a neîndeplinirii la nivelul convenit de către aceste organe sau persoane cu funcții de răspundere a obligațiilor lor față de întreprindere, prevăzute de legislația în vigoare, să fie suportate de persoanele care au comis faptele care au cauzat prejudiciul invocat în fiecare litigiu individual.

11. Autoarea excepției afirmă că prevederile contestate încalcă articolele 16 și 47 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992, ține de competența Curții Constituționale.

14. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Curtea observă că, prin sesizarea formulată, autoarea a invocat excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308 din 25 iulie 1997, Legea pentru abrogarea unor acte legislative nr. 83 din 29 martie 2007 și Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992 (a se vedea § 4 *supra*).

Prin Încheierea din 16 decembrie 2025, judecătorul a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate doar în partea textelor „din buget, din ale cărui mijloace organele menționate se întrețin, sau” și „dacă acestea nu sunt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.” din articolul 8 alin. (2) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992.

16. Prin urmare, obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textele legale așa cum au fost reținute în încheierea instanței de judecată. Acestea nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect anularea actului defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și repararea prejudiciului. Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica prevederile criticate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autoarei sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 149 din 21 noiembrie 2024, § 20; DCC nr. 153 din 14 noiembrie 2023, § 17).

19. Autoarea excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 16 (*egalitatea*) și 47 (*dreptul la asistență și protecție socială*) din Constituție.

20. Curtea observă că autoarea a invocat neconstituționalitatea prevederilor contestate prin prisma pretensei discriminări între persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător și persoanele cu funcții de răspundere din cadrul autorităților și instituțiilor publice în materia răspunderii pentru prejudiciul cauzat.

21. Curtea notează că articolul 16 din Constituție nu poate fi aplicat de sine stătător, ci doar dacă este coroborat cu un drept fundamental. Principiul nediscriminării nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (DCC nr. 94 din 1 august 2023, § 18).

22. Deși autoarea sesizării susține că tratamentul diferențiat admis contravine articolelor 1, 2 și 6 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, Curtea reiterează că o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu constituie o problemă de constituționalitate (DCC nr. 45 din 27 aprilie 2023, § 27).

23. Referitor la incidența articolului 47 din Constituție, în jurisprudența sa Curtea a reținut că alineatul (1) din acest articol stabilește obligația pozitivă a statului de a întreprinde măsuri care să asigure un nivel de trai decent al cetățenilor săi. Componentele traiului decent au fost interpretate de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 12 din 16 iunie 2022, § 48-49. Articolul 47 alin. (2) prevede că cetățenii au dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

24. Astfel, Curtea reține că articolul 47 din Constituție stabilește un obiectiv social care trebuie realizat de autorități (HCC nr. 12 din 16 iunie 2022, § 49) și n-are nicio legătură cu subiectul care trebuie să repare prejudiciul în situația reglementată de normele contestate. Curtea observă că autoarea nu invocă

încălcarea dreptului său la asistență și protecție socială, dar pledează în interesele persoanelor care au venituri mai mici decât coșul minim de consum.

25. Curtea reiterează că poate exercita controlul constituționalității unei legi dacă soluția i-ar fi favorabilă situației autoarei excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia, în caz contrar, acest instrument devine *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției (DCC nr. 142 din 7 noiembrie 2024, § 19).

26. Astfel, Curtea constată că autoarea sesizării nu a formulat o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci mai curând o propunere de *lege ferenda*, cu privire la care Curtea nu se poate pronunța, neavând competența de a modifica dispozițiile de lege supuse controlului de constituționalitate. Competența de a modifica legislația îi revine Parlamentului.

27. Pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „din buget, din ale cărui mijloace organele menționate se întrețin, sau” și „dacă acestea nu sunt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.” din articolul 8 alin. (2) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 3 ianuarie 1992, ridicată de dna Olga Ghirea, în dosarul nr. 3-3733/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 19 februarie 2026

DCC nr. 25

Dosarul nr. 268g/2025